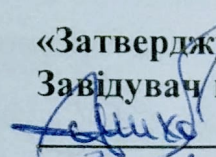

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту

«Затверджую»

Завідувач кафедри

 (Михайлов А.М.)

«3» червня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Міжнародна торгівля

Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Факультет: Економіки та менеджменту

2020 – 2021 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 3		Курс	
		3/1 ст	4/1 ст
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 /90		5-й/1-й	6-й/1-й
		Лекції	
		30 год.	8 год.
	Практичні, семінарські		
	14 год.	6 год.	
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	46 год.	76 год.	
	Індивідуальні завдання:		
	-	-	
	Вид контролю: Залік		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,4 самостійної роботи студента – 2,6	Освітній ступінь Бакалавр		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - (48,9 / 51,1 (44/46)

для заочної форми навчання - (15,5 / 84,5 (14/76)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни - формування системи знань щодо сучасної ролі, закономірностей розвитку, функціонального наповнення, інструментарію та регулювання міжнародної торгівлі в умовах глобалізації

Основні завдання дисципліни: дослідження сутності, чинників та факторів розвитку міжнародної торгівлі; вивчення форм організації й інструментів регулювання міжнародної торгівлі; дослідження практики наднаціонального регулювання міжнародних торговельних відносин; дослідження особливостей ціноутворення на міжнародних товарних ринках.

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна торгівля» передбачає формування у студентів компетентностей:

№	Вид програмних компетентностей	Програмна компетентність	Шифр
	Загальні		
1		Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК1.
2		Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК2.
3		Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК6.
	Фахові (спеціальні)		
1		Здатність визначати стан рівноваги споживача; моделювати часткову рівновагу залежно від змін попиту і пропозиції; розраховувати рівноважні обсяги попиту та пропозиції, ціну ринкової рівноваги та показники еластичності; оцінювати необхідність та наслідки державного втручання в роботу ринків. розрахувати, за яких умов максимізується прибуток фірми.	ФК 2.
2		Здатність глибоко дослідити сучасні економічні процеси, визначити варіантні та альтернативні шляхи розвитку на майбутнє щоб вивести Україну з економічної кризи; прогнозувати можливий вплив теоретичних досліджень на господарську практику і формування економічної політики.	ФК 4
3		Здатність виявляти визначальні риси світового ринку, світового господарства та міжнародної економіки, пояснити вплив міжнародного поділу праці на розвиток економіки України; пояснити сучасні тенденції міжнародного руху капіталу робочої сили і технологій, а також виявити шляхи залучення до цих процесів економіки України.	ФК 17.
4		Здатність здійснювати господарський аналіз	ФК 21.

		діяльності підприємницьких структур та аналіз процесів і явищ у зовнішньому оточенні бізнесу.	
5		Вміння застосовувати правила, методи, принципи, «закони» функціонування та організації зовнішньоекономічної діяльності в конкретних ситуаціях, аналізувати й оцінювати факти та події; прогнозувати очікувані результати від здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємствами.	ФК 32.

2.3 Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

№	Програмні результати навчання	Шифр
1	Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	ПРН 2.
2	Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.	ПРН 19

3. Програма навчальної дисципліни

*Знаходиться на апробації
Протокол № 12 від 09.06.2020 р.*

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика та закономірності розвитку міжнародної торгівлі

Тема 1. Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси

Сутність міжнародної торгівлі (МТ). Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі. Основні види ринків та товарів. Специфічні риси міжнародної торгівлі. Етапи розвитку міжнародних економічних відносин та зовнішньої торгівлі. Співвідношення категорій «міжнародна торгівля», «зовнішня торгівля», «світова торгівля». Фактори розвитку міжнародної торгівлі. Значення міжнародної торгівлі в сучасних умовах.

Тема 2. Міжнародна торгівля в міжнародній економічній системі та її вплив на економічний розвиток

Основні тенденції розвитку світової торгівлі. Роль міжнародної торгівлі в економічному зростанні. Типи економічного зростання. Суперечності сучасної міжнародної торгівлі. Визначальні чинники сприяння економічному розвитку та міжнародній торгівлі. Виграш для країн від участі у МТ. Економічна безпека країни, пов'язана із МТ. Вплив глобалізації на розвиток міжнародної торгівлі. Показники, що

характеризують міжнародну торгівлю: абсолютні, результуючі, структурні, показники інтенсивності, показники ефективності, показники зіставлення і динаміки. Країна походження і країна призначення товару. Оцінка ефективності зовнішньоторговельної діяльності.

Тема 3. Теорії міжнародної торгівлі

Значення теорій абсолютних та порівняльних переваг. Торгівля в умовах зростаючих витрат заміщення. Класичні теорії міжнародної торгівлі: теорія Хекшера-Оліна-Самуельсона, теорема Рибчинського, теорема Столпера-Самуельсона, теорія специфічних факторів Самуельсона-Джонсона. Економія масштабу та міжнародна торгівля. Стандартна модель міжнародної торгівлі. Альтернативні концепції міжнародної торгівлі. Причини недосконалості класичних теорій міжнародної торгівлі. Торгівля, що ґрунтується на диференціації продукції. Поняття «внутрішньогалузевої» та «міжгалузевої» торгівлі. Модель внутрішньогалузевої торгівлі.

Змістовий модуль 2. Торговельна політика

Тема 4. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі

Основні типи торговельної політики. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Види мит. Економічні наслідки введення мит. Оптимальний тариф. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Кількісні обмеження. Приховані види торговельних обмежень. Фінансові методи торговельної політики: торгова дискримінація; торгові блоки; торгове ембарго; торговельні війни.

Тема 5. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі

Регулювання міжнародної торгівлі в системі СОТ. Мета, завдання, принципи діяльності СОТ. Регулювання міжнародної торгівлі товарами. Регулювання міжнародної торгівлі послугами. Регулювання міжнародної торгівлі продукцією інтелектуальної праці. Регулювання міжнародної торгівлі в системі ООН. Сприяння розвитку міжнародної торгівлі ЮНКТАД.. Специфіка діяльності МТЦ у сфері міжнародної торгівлі. Напрями діяльності ЮНСІТРАЛ в галузі міжнародного торговельного права.

Тема 6. Єдина торгова політика ЄС як основа європейської інтеграції

Формування і організація єдиної торгової політики. Основні передумови розробки єдиного підходу до захисту національного ринку. Характеристика типів законодавства (первинного та вторинного) за допомогою якого формується і реалізується торгова політика ЄС. Особливості єдиної торгової політики ЄС: відсутність обмежень всередині ЄС; єдина зовнішньоторговельна політика країн-членів; постійне поширення угруповання (позитивні та негативні наслідки для основних партнерів і конкурентів ЄС). Особливості використання інструментів зовнішньоторговельної політики і преференцій за групами країн.

Тема 7. Основні інструменти торгової політики ЄС

Інструменти тарифного регулювання в ЄС. Застосування кількісних обмежень у зовнішній торгівлі ЄС. Система захисних заходів у торговій політиці ЄС. Характеристика Єдиного митного тарифу (ЄМТ) – як інструмента торгової політики ЄС.

Основні завдання застосування ЄМТ. Товарна номенклатура. Види товарної номенклатури у ЄС. Застосування кількісних обмежень у зовнішній торгівлі ЄС. Діюча система квотування. Характеристика методів розподілу квот. Система захисних заходів у торговій політиці ЄС. Фінансові методи торгової політики ЄС.

Змістовий модуль 3. Форми та методи організації міжнародної торгівлі

Тема 8. Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості

Форми міжнародної торгівлі щодо предмету торгівлі. Форми торгівлі за специфікою регулювання. Звичайна торгівля, торгівля за режимом найбільшого сприяння, преференційна торгівля, дискримінаційна торгівля. Форми міжнародної торгівлі за специфікою взаємодії суб'єктів торгівлі. Форми міжнародної торгівлі щодо способу та організації взаємовідносин між партнерами: традиційна (проста) торгівля, торгівля за кооперацією, компенсаційна (зустрічна) торгівля, орендна торгівля, торгівля за бартером. Форми міжнародної торгівлі за специфікою предмета торгівлі. Типові контракти та торгові звичаї у світовій торгівлі.

Тема 9. Методи здійснення експортно-імпортних операцій

Методи здійснення міжнародних комерційних операцій. Пряма торгівля і непрямая торгівля. Транзитна торгівля. Торгівля через посередників. Торгівля через організовані товарні ринки. Сутність прямого методу. Особливості внутрішньокорпоративної торгівлі. Торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод). Сутність непрямого методу. Ціноутворення на світовому ринку. Рівні світових цін. Інформаційна система світових цін товарних ринків

Тема 10. Організовані міжнародні товарні ринки

Міжнародні товарні біржі. Сутність міжнародної біржової торгівлі. Види та порядок проведення біржових операцій. Структура товарної торгівлі на біржах. Основні цілі діяльності міжнародних товарних бірж. Особливості біржової торгівлі. Основні тенденції сучасної біржової торгівлі. Класифікація міжнародних товарних бірж. Види та порядок проведення біржових операцій. Реальні та ф'ючерсні угоди. Міжнародні товарні аукціони. Класифікація міжнародних аукціонів. Міжнародні торги. Міжнародні ярмарки та виставки. Міжнародні ярмарки та виставки їхні переваги. Класифікація міжнародних ярмарок та виставок. Міжнародні картелі.

Змістовий модуль 4. Особливості організації міжнародної торгівлі

Тема 11. Організація міжнародної торгівлі та розвиток світових ринків сировинних товарів

Поняття сировинних товарів. Класифікація сировинних товарів. Світова торгівля сировиною: основні експортери та динаміка. Особливості організації торгівлі сировиною. Загальні особливості торгівлі сировинними товарами. Місткість світового ринку сировини. Ціноутворення на ринках сировини. Міждержавні сировинні асоціації. Форми реалізації сировинних товарів. Сучасні тенденції розвитку світових ринків сировини. Сучасна кон'юнктура світових ринків сировини. Географічна структура світової торгівлі сировиною. Україна на світових ринках сировини.

Тема 12. Особливості організації міжнародної торгівлі готовою продукцією

Особливості світового ринку готової продукції. Класифікація готової продукції. Особливості реалізації готової продукції в залежності від виду. Передпродажний сервіс та доробка. Технічне обслуговування. Торгівля в розібраному вигляді та прогресивна зборка. Лізинг як форма торгівлі готовою продукцією. Вплив транспортних витрат на ринок готової продукції, транспортна складова і транспортні витрати. Сучасні методи оцінки транспортних витрат. Особливості ціноутворення на ринку готової продукції. Способи встановлення цін. Фактори впливу на тенденції зміни цін. Аналіз світових ринків готової продукції (вибірково).

Тема 13. Сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами

Поняття послуги та класифікація послуг (ОЕСР, СОТ, МВФ). Особливості світового ринку послуг. Особливості протекціоністської політики на ринку послуг. Динаміка світового ринку послуг. Географічна структура світового ринку послуг. Товарна структура ринку послуг. Міжнародно-правового регулювання ринку послуг. Інформаційні послуги, Міжнародні туристичні послуги. Професійні послуги. Україна на світовому ринку послуг. Основні тенденції світового ринку послуг на сучасному етапі.

Тема 14. Міжнародна торгівля технологіями і об'єктами авторського права

Світовий ринок технологій та його структура. Суб'єкти ринку технологій. Правові форми захисту технологій. Сутність і значення міжнародного технологічного обміну. Форми міжнародного обміну технологіями. Міжнародні операції з торгівлі науково-технічними знаннями. Сучасні тенденції розвитку технологій. Торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. Забезпечення засобами захисту прав інтелектуальної власності, що пов'язані з торгівлею. Захист прав інтелектуальної власності на конкретному ринку, що впливає на експортно-імпортні операції. Створення необхідних стандартів та принципів стосовно існування, обсягу та використання торговельних аспектів прав інтелектуальної власності. Міжнародна технічна допомога. Міжнародне технічне сприяння, його програми. Державне та міждержавне регулювання передачі технологій, його механізми. Причини обмеження міжнародного ринку технологій.

Тема 15. Зовнішня торгівля України та економічний розвиток

Сучасна торговельна політика України, напрями і перспективи розвитку. Товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі України. Поняття стратегічного партнерства в зовнішній торгівлі. Диверсифікація експортного портфелю України: торгівля з країнами ЄС, з регіонами світу: Північною та Південною Америкою, Азіатсько-Тихоокеанським регіоном, Західною Європою, Африкою. Вітчизняна зовнішньоторговельна політика у системі правил, вимог та стандартів СОТ. Чинники впливу на зовнішню торгівлю України. Україна і Світова організація торгівлі (СОТ). Проблеми членства в СОТ. Роль міжнародної торгівлі в економічному зростанні. Типи економічного зростання. Лібералізація зовнішньої торгівлі – загальна проблема сучасних МЕВ. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Міжнародна торгівля: економічна сутність та теорії розвитку												
<i>Змістовий модуль 1. Загальна характеристика та закономірності розвитку міжнародної торгівлі</i>												
Тема 1. Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси	8	2	2			4	10	2	2			6
Тема 2. Міжнародна торгівля в міжнародній економічній системі та її вплив на економічний розвиток	4	2				2	4					4
Тема 3. Теорії міжнародної торгівлі:	8	2	2			4	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 1	20	6	4			10	24	4	4			16
<i>Змістовий модуль 2. Торговельна політика</i>												
Тема 4. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі	6	2	2			2	4					4
Тема 5. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі.	6	2	2			2	4					4
Тема 6. Єдина торгова політика ЄС як основа європейської інтеграції	8	2	2			4	6					6
Тема 7. Основні інструменти торгової політики ЄС	4	2				2	6	2				4
Разом за змістовим модулем 2	24	8	6			10	20	2				18
Усього годин за модуль 1	44	14	10			20	44	6	4			34
Модуль 2. Організаційні аспекти міжнародної торгівлі												
<i>Змістовий модуль 3. Форми та методи організації міжнародної торгівлі</i>												
Тема 8. Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості	6	2	2			2	4					4

Тема 9. Методи здійснення експортно-імпортних операцій	4	2				2	4					4
Тема 10. Організовані міжнародні товарні ринки	6	2				4	6					6
Разом за змістовим модулем 3	16	6	2			8	14					14
Змістовий модуль 4. Особливості організації міжнародної торгівлі та розвиток світових ринків												
Тема 11. Організація міжнародної торгівлі та розвиток світових ринків сировинних товарів	6	2				4	6					6
Тема 12. Особливості організації міжнародної торгівлі готовою продукцією	6	2				4	6					6
Тема 13. Сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами	4	2				2	4					4
Тема 14. Міжнародна торгівля технологіями і об'єктами авторського права	6	2				4	6					6
Тема 15. Зовнішня торгівля України та економічний розвиток	8	2	2			4	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 4	30	10	2			18	32	2	2			28
ІНДЗ												
Усього годин за модуль 2	46	16	4			26	46	2	2			42
Усього годин	90	30	14	-	-	46	90	8	6			76

5. Теми та план лекційних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси 1. Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі 2. Основні види ринків та товарів 3. Специфічні риси міжнародної торгівлі	2
2	Тема 2. Міжнародна торгівля в міжнародній економічній системі та її вплив на економічний розвиток 1. Визначальні чинники сприяння економічному розвитку та міжнародній торгівлі	2

	2. Роль міжнародної торгівлі в економічному зростанні 3. Типи економічного зростання	
3	Тема 3. Теорії міжнародної торгівлі 1. Класичні теорії міжнародної торгівлі 2. Характеристика стандартної моделі міжнародної торгівлі 3. Альтернативні концепції міжнародної торгівлі	2
4	Тема 4. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі 1. Основні типи торговельної політики 2. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі 3. Види мит 4. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі	2
5	Тема 5. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі 1. Регулювання міжнародної торгівлі в системі СОТ 2. Регулювання міжнародної торгівлі в системі ООН	2
6	Тема 6. Єдина торгова політика ЄС як основа європейської інтеграції 1. Формування і організація єдиної торгової політики 2. Особливості єдиної торгової політики ЄС	2
7	Тема 7. Основні інструменти торгової політики ЄС 1. Інструменти тарифного регулювання в ЄС 2. Застосування кількісних обмежень у зовнішній торгівлі ЄС 3. Система захисних заходів у торговій політиці ЄС 4. Фінансові методи торгової політики ЄС	2
8	Тема 8. Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості 1. Форми міжнародної торгівлі щодо предмету торгівлі 2. Форми міжнародної торгівлі щодо способу та організації взаємовідносин між партнерами	2
9	Тема 9. Методи здійснення експортно-імпортних операцій 1. Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод) 2. Торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод)	2
10	Тема 10. Організовані міжнародні товарні ринки 1. Сутність міжнародної біржової торгівлі 2. Види та порядок проведення біржових операцій 3. Характеристика міжнародних товарних аукціонів 4. Міжнародні ярмарки та виставки	2
11	Тема 11. Організація міжнародної торгівлі та розвиток світових ринків сировинних товарів 1. Поняття та класифікація сировинних товарів 2. Світова торгівля сировиною: основні експортери та динаміка 3. Особливості організації торгівлі сировиною Місткість світового ринку сировини	2
12	Тема 12. Особливості організації міжнародної торгівлі готовою продукцією 1. Особливості світового ринку готової продукції. Класифікація готової продукції. 2. Лізинг як форма торгівлі готовою продукцією. 3. Особливості ціноутворення на ринку готової продукції. 4. Аналіз світових ринків готової продукції (вибірково).	2
13	Тема 13. Сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами	2

	1. Поняття та класифікація світового ринку послуг 2. Особливості протекціоністської політики при міжнародній торгівлі послугами 3. Міжнародно-правового регулювання ринку послуг. 4. Україна на світовому ринку послуг. Основні тенденції світового ринку послуг на сучасному етапі	
14	Тема 14. Міжнародна торгівля технологіями і об'єктами авторського права 1. Світовий ринок технологій та його структура. 2. Торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. 3. Державне та міждержавне регулювання передачі технологій, його механізми.	2
15	Тема 15. Зовнішня торгівля України та економічний розвиток 1. Товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі України 2. Чинники впливу на зовнішню торгівлю України 3. Диверсифікація експортного портфелю України 4. Україна і Світова організація торгівлі (СОТ)	2
	Разом	30

5. Темі та план лекційних занять (для заочної форми навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси 1. Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі 2. Основні види ринків та товарів 3. Специфічні риси міжнародної торгівлі	2
2	Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі 1. Класичні теорії міжнародної торгівлі 2. Характеристика стандартної моделі міжнародної торгівлі 3. Альтернативні концепції міжнародної торгівлі	2
3	Тема 3. Основні інструменти торгової політики ЄС 1. Інструменти тарифного регулювання в ЄС 2. Застосування кількісних обмежень у зовнішній торгівлі ЄС 3. Система захисних заходів у торговій політиці ЄС 4. Фінансові методи торгової політики ЄС	2
4	Тема 4. Зовнішня торгівля України та економічний розвиток 1. Товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі України 2. Чинники впливу на зовнішню торгівлю України 3. Диверсифікація експортного портфелю України 4. Україна і Світова організація торгівлі (СОТ)	2
	Разом	8

6. Темі практичних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси	2
2	Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі	2
3	Тема 3. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі	2

4	Тема 4. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі	2
5	Тема 5. Єдина торгова політика ЄС як основа європейської інтеграції	2
6	Тема 6. Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості	2
7	Тема 7. Зовнішня торгівля України та економічний розвиток	2
	Разом	14

6. Теми практичних занять (для заочної форми навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси	2
2	Тема 2. Теорії міжнародної торгівлі	2
3	Тема 3. Зовнішня торгівля України та економічний розвиток	2
	Разом	6

7. Самостійна робота (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси 1. Сутність міжнародної торгівлі. Поняття категорій: «міжнародна торгівля», «зовнішня торгівля», «світова торгівля» 2. Етапи розвитку міжнародних економічних відносин та зовнішньої торгівлі 3. Фактори розвитку міжнародної торгівлі. 4. Значення міжнародної торгівлі в сучасних умовах	2
2	Тема 2. Міжнародна торгівля в міжнародній економічній системі та її вплив на економічний розвиток 1. Основні тенденції розвитку світової торгівлі 2. Суперечності сучасної міжнародної торгівлі 3. Визначальні чинники сприяння економічному розвитку та міжнародній торгівлі 4. Економічна безпека країни, пов'язана із МТ. Вплив глобалізації на розвиток міжнародної торгівлі 5. Показники, що характеризують міжнародну торгівлю 6. Країна походження і країна призначення товару	2
3	Тема 3. Теорії міжнародної торгівлі 1. Значення теорій абсолютних та порівняльних переваг 2. Торговля в умовах зростаючих витрат заміщення 3. Причини недосконалості класичних теорій міжнародної торгівлі 4. Торговля, що ґрунтується на диференціації продукції. 5. Поняття «внутрішньогалузевої» та «міжгалузевої» торгівлі 6. Модель внутрішньогалузевої торгівлі.	4
4	Тема 4. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі 1. Економічні наслідки введення мит 2. Оптимальний тариф 3. Кількісні обмеження 4. Приховані види торговельних обмежень	2

	5. Фінансові методи торговельної політики	
5	Тема 5. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі 1. Регулювання міжнародної торгівлі товарами 2. Регулювання міжнародної торгівлі послугами 3. Регулювання міжнародної торгівлі продукцією інтелектуальної праці 4. Сприяння розвитку міжнародної торгівлі ЮНКТАД 5. Специфіка діяльності МТЦ у сфері міжнародної торгівлі 6. Напрями діяльності ЮНСІТРАЛ в галузі міжнародного торговельного права	4
6	Тема 6. Єдина торгова політика ЄС як основа європейської інтеграції 1. Основні передумови розробки єдиного підходу до захисту національного ринку 2. Характеристика типів законодавства щодо формування і реалізації торгова політика ЄС 3. Особливості використання інструментів зовнішньоторговельної політики і преференцій за групами країн	2
7	Тема 7. Основні інструменти торгової політики ЄС 1. Інструменти тарифного регулювання в ЄС 2. Характеристика Єдиного митного тарифу (ЄМТ) – як інструмента торгової політики ЄС Основні завдання застосування ЄМТ 3. Товарна номенклатура. Види товарної номенклатури у ЄС 4. Застосування кількісних обмежень у зовнішній торгівлі ЄС 5. Діюча система квотування. Характеристика методів розподілу квот 6. Система захисних заходів у торговій політиці ЄС.	4
8	Тема 8. Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості 1. Форми торгівлі за специфікою регулювання 2. Звичайна торгівля, торгівля за режимом найбільшого сприяння, преференційна торгівля, дискримінаційна торгівля 3. Форми міжнародної торгівлі за специфікою взаємодії суб'єктів торгівлі 4. Форми міжнародної торгівлі за специфікою предмета торгівлі 5. Типові контракти та торгові звичаї у світовій торгівлі	2
9	Тема 9. Методи здійснення експортно-імпортних операцій 1. Ціноутворення на світовому ринку 2. Рівні світових цін 3. Інформаційна система світових цін товарних ринків	2
10	Тема 10. Організовані міжнародні товарні ринки 1. Основні тенденції сучасної біржової торгівлі 2. Класифікація міжнародних товарних бірж 3. Реальні та ф'ючерсні угоди 4. Класифікація міжнародних аукціонів 5. Класифікація міжнародних ярмарок та виставок 6. Міжнародні картелі	4
11	Тема 11. Організація міжнародної торгівлі та розвиток світових ринків сировинних товарів 1. Сучасні тенденції розвитку світових ринків сировини 2. Характеристика кон'юнктура світових ринків сировини 3. Географічна структура світової торгівлі сировиною 4. Україна на світових ринках сировини	2

12	Тема 12. Особливості організації міжнародної торгівлі готовою продукцією 1. Особливості реалізації готової продукції в залежності від виду 2. Передпродажний сервіс та доробка 3. Технічне обслуговування 4. Вплив транспортних витрат на ринок готової продукції 5. Сучасні методи оцінки транспортних витрат. Способи встановлення цін. 6. Фактори впливу на тенденції зміни цін	4
13	Тема 13. Сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами 1. Особливості світового ринку послуг 2. Динаміка світового ринку послуг. 3. Географічна та товарна структура світового ринку послуг 4. Міжнародно-правового регулювання ринку послуг 5. Інформаційні послуги 6. Міжнародні туристичні послуги 7. Професійні послуги	4
14	Тема 14. Міжнародна торгівля технологіями і об'єктами авторського права 1. Форми міжнародного обміну технологіями 2. Міжнародні операції з торгівлі науково-технічними знаннями 3. Сучасні тенденції розвитку технологій 4. Захист прав інтелектуальної власності на конкретному ринку, що впливає на експортно-імпорتنі операції. 5. Міжнародна технічна допомога. Міжнародне технічне сприяння, його програми 6. Причини обмеження міжнародного ринку технологій	4
15	Тема 15. Зовнішня торгівля України та економічний розвиток 1. Сучасна торговельна політика України, напрями і перспективи розвитку 2. Поняття стратегічного партнерства в зовнішній торгівлі 3. Вітчизняна зовнішньоторговельна політика у системі правил, вимог та стандартів СОТ. 4. Роль міжнародної торгівлі в економічному зростанні. Типи економічного зростання 5. Лібералізація зовнішньої торгівлі – загальна проблема сучасних МЕВ 6. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК	4
	Разом	46

7. Самостійна робота (для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси 1. Сутність міжнародної торгівлі. Поняття категорій: «міжнародна торгівля», «зовнішня торгівля», «світова торгівля» 2. Етапи розвитку міжнародних економічних відносин та зовнішньої торгівлі 3. Фактори розвитку міжнародної торгівлі. 4. Значення міжнародної торгівлі в сучасних умовах	6

2	<p>Тема 2. Міжнародна торгівля в міжнародній економічній системі та її вплив на економічний розвиток</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні тенденції розвитку світової торгівлі 2. Суперечності сучасної міжнародної торгівлі 3. Визначальні чинники сприяння економічному розвитку та міжнародній торгівлі 4. Економічна безпека країни, пов'язана із МТ. Вплив глобалізації на розвиток міжнародної торгівлі 5. Показники, що характеризують міжнародну торгівлю 6. Країна походження і країна призначення товару 	4
3	<p>Тема 3. Теорії міжнародної торгівлі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення теорій абсолютних та порівняльних переваг 2. Торгівля в умовах зростаючих витрат заміщення 3. Причини недосконалості класичних теорій міжнародної торгівлі 4. Торгівля, що ґрунтується на диференціації продукції. 5. Поняття «внутрішньогалузевої» та «міжгалузевої» торгівлі 6. Модель внутрішньогалузевої торгівлі. 	6
4	<p>Тема 4. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічні наслідки введення мит 2. Оптимальний тариф 3. Кількісні обмеження 4. Приховані види торговельних обмежень 5. Фінансові методи торговельної політики 	4
5	<p>Тема 5. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регулювання міжнародної торгівлі товарами 2. Регулювання міжнародної торгівлі послугами 3. Регулювання міжнародної торгівлі продукцією інтелектуальної праці 4. Сприяння розвитку міжнародної торгівлі ЮНКТАД 5. Специфіка діяльності МТЦ у сфері міжнародної торгівлі 6. Напрями діяльності ЮНСІТРАЛІ в галузі міжнародного торговельного права 	4
6	<p>Тема 6. Єдина торгова політика ЄС як основа європейської інтеграції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні передумови розробки єдиного підходу до захисту національного ринку 2. Характеристика типів законодавства щодо формування і реалізації торгова політика ЄС 3. Особливості використання інструментів зовнішньоторговельної політики і преференцій за групами країн 	6
7	<p>Тема 7. Основні інструменти торгової політики ЄС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інструменти тарифного регулювання в ЄС 2. Характеристика Єдиного митного тарифу (ЄМТ) – як інструмента торгової політики ЄС Основні завдання застосування ЄМТ 3. Товарна номенклатура. Види товарної номенклатури у ЄС 4. Застосування кількісних обмежень у зовнішній торгівлі ЄС 5. Діюча система квотування. Характеристика методів розподілу квот 6. Система захисних заходів у торговій політиці ЄС. 	4
8	<p>Тема 8. Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми торгівлі за специфікою регулювання 2. Звичайна торгівля, торгівля за режимом найбільшого сприяння, 	4

	<p>преференційна торгівля, дискримінаційна торгівля</p> <p>3. Форми міжнародної торгівлі за специфікою взаємодії суб'єктів торгівлі</p> <p>4. Форми міжнародної торгівлі за специфікою предмета торгівлі</p> <p>5. Типові контракти та торгові звичаї у світовій торгівлі</p>	
9	<p>Тема 9. Методи здійснення експортно-імпорتنних операцій</p> <p>1. Ціноутворення на світовому ринку</p> <p>2. Рівні світових цін</p> <p>3. Інформаційна система світових цін товарних ринків</p>	4
10	<p>Тема 10. Організовані міжнародні товарні ринки</p> <p>1. Основні тенденції сучасної біржової торгівлі</p> <p>2. Класифікація міжнародних товарних бірж</p> <p>3. Реальні та ф'ючерсні угоди</p> <p>4. Класифікація міжнародних аукціонів</p> <p>5. Класифікація міжнародних ярмарок та виставок</p> <p>6. Міжнародні картелі</p>	6
11	<p>Тема 11. Організація міжнародної торгівлі та розвиток світових ринків сировинних товарів</p> <p>1. Сучасні тенденції розвитку світових ринків сировини</p> <p>2. Характеристика кон'юнктура світових ринків сировини</p> <p>3. Географічна структура світової торгівлі сировиною</p> <p>4. Україна на світових ринках сировини</p>	6
12	<p>Тема 12. Особливості організації міжнародної торгівлі готовою продукцією</p> <p>1. Особливості реалізації готової продукції в залежності від виду</p> <p>2. Передпродажний сервіс та доробка</p> <p>3. Технічне обслуговування</p> <p>4. Вплив транспортних витрат на ринок готової продукції</p> <p>5. Сучасні методи оцінки транспортних витрат. Способи встановлення цін.</p> <p>6. Фактори впливу на тенденції зміни цін</p>	6
13	<p>Тема 13. Сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами</p> <p>1. Особливості світового ринку послуг</p> <p>2. Динаміка світового ринку послуг.</p> <p>3. Географічна та товарна структура світового ринку послуг</p> <p>4. Міжнародно-правового регулювання ринку послуг</p> <p>5. Інформаційні послуги</p> <p>6. Міжнародні туристичні послуги</p> <p>7. Професійні послуги</p>	4
14	<p>Тема 14. Міжнародна торгівля технологіями і об'єктами авторського права</p> <p>1. Форми міжнародного обміну технологіями</p> <p>2. Міжнародні операції з торгівлі науково-технічними знаннями</p> <p>3. Сучасні тенденції розвитку технологій</p> <p>4. Захист прав інтелектуальної власності на конкретному ринку, що впливає на експортно-імпорتنі операції.</p> <p>5. Міжнародна технічна допомога. Міжнародне технічне сприяння, його програми</p> <p>6. Причини обмеження міжнародного ринку технологій</p>	6
15	<p>Тема 15. Зовнішня торгівля України та економічний розвиток</p> <p>1. Сучасна торговельна політика України, напрями і перспективи розвитку</p>	6

	2. Поняття стратегічного партнерства в зовнішній торгівлі 3. Вітчизняна зовнішньоторговельна політика у системі правил, вимог та стандартів СОТ. 4. Роль міжнародної торгівлі в економічному зростанні. Типи економічного зростання 5. Лібералізація зовнішньої торгівлі – загальна проблема сучасних МЕВ 6. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК	
	Разом	76

8. Індивідуальні завдання

1. Виконання творчого індивідуального завдання

Об'єктом індивідуального творчого завдання є конкретний об'єкт інтелектуальної власності:

- 1) знак для товарів і послуг, який розроблений особисто студентом;
- 2) заявка на реєстрацію винаходу, корисної моделі або промислового зразка;
- 3) здійснення патентного пошуку;
- 4) оформлення авторського договору;
- 5) укладання договорів переходу майнових прав.

2. *Вирішення задач згідно варіанту.*

9. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, робота з книгою (читання, переказ, конспектування).

1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. *Практичні*: лабораторний метод, практична робота, вправа.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний*

2.2. *Методи синтезу*

2.3. *Індуктивний та дедуктивний методи*

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. *Проблемний*

3.2. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.3. *Дослідницький*

4. **Активні методи навчання** – використання технічних засобів навчання, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. **Інтерактивні технології навчання** – використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, case-study, kahoot, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).

10. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних, лабораторних та семінарських заняттях;
- результати виконання та захисту лабораторних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- виконання аналітично-розрахункових завдань;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

11. Розподіл балів, які отримують студенти (для денної форми навчання)

Поточне тестування та самостійна робота															С Р С	Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1 – 15 балів			Змістовий модуль 2 – 18 балів				Змістовий модуль 3 – 13 балів			Змістовий модуль 4 – 24 балів								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	15	85 (70+15)	15	100
5	5	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	5	5				

12. Розподіл балів, які отримують студенти (для заочної форми навчання)

Змістовий модуль 1 – 15 балів		Змістовий модуль 2 – 18 балів			Змістовий модуль 4 – 24 балів		С Р С	Разом за модулі та СРС	Сума
T1	T3	T7			T15				
17	17	18			18		30	70 (70+30)	100

13. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
69 - 74	D	задовільно	
60 - 68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

1- 34	ґ	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
-------	---	--	---

12. Методичне забезпечення

1. Міжнародна торгівля. Конспект лекцій для студентів 3,4 курсів, спеціальностей: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та 075 «Маркетинг» ОС «Бакалавр» денної та заочної форми навчання [уклад.: С.Г. Турчіна]. – Суми: вид-во СНАУ, 2020 р. - 70 стор.
2. Міжнародна торгівля. Методичні рекомендації для практичних занять для студентів 3,4 курсів, спеціальностей: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та 075 «Маркетинг» ОС «Бакалавр» денної та заочної форми навчання, [уклад.: С.Г. Турчіна]. – Суми: вид-во СНАУ, 2020 р. - 34 стор.
3. Міжнародна торгівля. Методичні вказівки до самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань для студентів 3,4 курсів, спеціальностей: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та 075 «Маркетинг» ОС «Бакалавр» денної та заочної форми навчання, [уклад.: С.Г. Турчіна]. – Суми: вид-во СНАУ, 2020 р. - 43 стор.
4. Навчально-методичні матеріали на основі платформи Moodle. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3791>

14. Рекомендована література

Базова

1. Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ «Про зовнішньоекономічну діяльність»: чинний, поточна редакція від 13.02.2020, підстава - 440-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова та ін.; за ред. А.А. Мазаракі. Київ: КНТЕУ, 2016. 599 с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. до вивчення дисципліни для студ. галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 073 «Менеджмент». КПІ ім. Ігоря Сікорського./ уклад.: А. Р. Дунська, Г. П. Жалдак. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 64 с.
4. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник./ Михайлова Л.І., Дашутіна Л.О., Могильна Л.М. та інш. За ред. д.е.н., проф. Л.І. Михайлової. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 252 с.
5. Міжнародна торгівля: навч. посіб. у тестах: / уклад. С. Р. Семів [та ін.]; Укоопспілка, Львівська комерційна академія. Л.: ЛКА, 2017. 332 с.
6. Яковлев Ю.П. Міжнародна торгівля. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Кондор, 2019. 378 с.

Допоміжна

1. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон: монографія / Ю. Г. Козак, Н. В. Притула, О. А. Єрмакова та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 240 с.

2. Михайлова Л.І., Данько Ю.І., Турчіна С.Г, Данілова І.С. Міжнародний бізнес: навч.посібник. Вид.2-ге, доп. Суми: ФОП Литовченко Є.Б., 2018. 282с
3. Пономарьов О.С. Світова торгівля в системі міжнародних економічних відносин. Текст лекцій з курсу «Міжнар. екон. відносини». Харків.: НТУ «ХПІ». 2018. 35 с.
4. Заблоцька Р.О. Система інституційного регулювання світової торгівлі послугами. Київ. Нац. ун-т ім. Т.Шевченка. 2018. 368 с.
5. Що таке ГАТТ/СОТ? / В.Д.Пархоменко, Г.О.Бодяковська, А.П.Гончаренко, Н.І. Антонюк; Укр. ін-т наук.-техн. та екон. інформ. К. 2016. 18 с.

14. Інтернет-джерела

1. Офіційний сайт СОТ // www.wto.org/
2. Офіційний сайт ЮНКТАД // www.un.org/ru/ga/unctad/
3. Офіційний сайт Європейського союзу // www.europa.eu.int
4. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку // www.oecd.org/
5. Офіційний сайт Міжнародної організації зі стандартизації // www.iso.org/
6. Офіційний сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності // www.wipo.int/
7. Державний комітет зі статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>